

pozemku nebo práv naň se vztahujících, nebo že by si byli pachatelé aspoň uvědomili, že ho vkrcením na luka ruší v pokojné držbě pozemku toho neb oněch práv, jak je to pojmovým předpokladem zločinu dle § 83, odstavec prvý tr. zák., rozsudek nezjišťuje. Arci je čin stěžovatelův způsobitým založiti, jak i stížnost připouští, za jistých předpokladů skutkovou podstatu zločinu dle § 98 b) tr. zák.

Čís. 660.

Zločin dle § 68 tr. zák., spáchaný obsazením četnické stanice a poštovního úřadu.

Souběh zločinu dle § 83 tr. zák. se zločinem dle § 98 b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1921, Kr II 411/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 7. března 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem pozdvižení podle § 68 tr. zák. a Jan K. též zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. zák. a § 98 lit. b) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Důvody hmotněprávní zmatečnosti ve smyslu § 281 čís. 9 a), 10 tr. ř. provádí stížnost ohledně všech stěžovatelů pouze z části v ten způsob, že odporuje několika málo námitkami přímo výroku rozsudkovému, jímž stěžovatelé byli uznáni vinnými zločinem dle § 68 tr. zák., kdežto v ostatním sice nejprve všeobecně namítá, že by v úvahu přijíti mohla jen skutková podstata zločinu dle § 76 tr. zák., načež však ihned v zápětí opět dovozuje, že rozsudková zjištění (a výsledky posavadního řízení) ani k odsouzení stěžovatelů pro tento zločin nestačí, a končí závěrem, že pouze v jednání obžalovaných L., P. a K. na poštovním úřadě možno spatřovati skutkovou podstatu přestupku § 314 tr. zák., u Jana K. dle §§ 5, 314 tr. zák. Lze tudíž uplatňování důvodu zmatku dle § 281 čís. 10 tr. ř. shledávati jen v posléz zmíněném závěru a k němu se pojící části vývodů zmateční stížnosti. Nehledě k námitce, opírající se o svědecké údaje Josefa L. a Františka K., z nichž prý nevyplývá, že se k sročenému davu přidali obžalovaní L. a P., stížnost namítá dále, že ke sročení nedošlo ani na poštovním úřadě, kam prý jmenovaní dva obžalovaní s jakýmsi S. přišli jako jednotlivci jen za účelem kontroly. Obojí námitka mohla vzniknouti zřejmě jen následkem jednak právně mylného názoru stěžovatelů o podstatě sročení, jednak toho, že stížnost vytrhuje z celkového děje, zjištěného rozsudkem, na jedné straně události na četnické stanici, na druhé straně pak výstupy na poštovním úřadě a posuzuje je, ač následovaly dle rozhodovacích důvodů bezprostředně za sebou, beze zřetele na jich vzájemnou souvislost, zejména pak na souvislost s událostmi, které tomu, co se sběhlo na četnické stanici a na poštovním úřadě, předcházely. Jeť skutková podstata zločinu pozdvižení ve smyslu § 68 tr. zák. dána a je čin dokonán již tím, že se více lidí srotilo za tím účelem, aby vrchnosti kladen byl násilím odpor, a dlužno dle § 69 tr. zák. spatřovati pachatele zločinu v každém,

kdo se ke srocení ať již hned z počátku či teprve v dalším průběhu přidruží. V tomto případě zjišťuje rozsudek způsobem, jemuž výslovně ani stížnost neodporuje, že dne 13. prosince 1920 došlo v B. ke srocení více osob za tím účelem, aby bylo odzbrojeno četnictvo a aby byla obsazena pošta, tedy aby vrchnosti (násilím) kladen byl odpor. Rozsudek však dospívá jmenovitě i ohledně obžalovaných L. a P. dále k závěru, v rozhodovacích důvodech případně odůvodněnému, že se oba připojili ke srocenému dělnictvu, ač si byli vědomi toho, že srocené dělnictvo hodlá četníkům odebrati zbraně, je odzbrojiti. Kladení násilného odporu vrchnosti není dle slovního znění prvního odstavce § 68 tr. zák. pojmovým znakem zločinu pozdvižení, nýbrž jen cílem vlastní trestné činnosti, stačí proto ke skutkové podstatě zločinu toho ohledně obžalovaných L. a P. rozsudkové zjištění, dle něhož se oba ke srocenému dělnictvu připojili, ač sobě cílů srocení byli vědomi. Nesejde tudíž na tom, účastnili-li se činně i samotného odzbrojování četnictva. Obsazení pošty pak účastnili se oba obžalovaní dle rozsudkového zjištění dokonce i činně tím, že na příkaz dělnického důvěrníka S. kontrolovali na poštovním úřadě telegraf i telefon, aby se četnictvo nemohlo dorozuměti s vojskem, že se zejména pokoušeli zabrániti četnickému strážmistru K. v telefonování tím, že poštovnímu úředníku Rudolfu V. brali z ruky mikrofon, který K-ovi podával, a že, když V. sám podával poštovnímu ředitelství v Brně telefonickou zprávu o obsazení pošty, se opět snažili vzít mu mikrofon z ruky; výzvy V-ovy, aby se vzdálili, obžalovaní neuposlechli. V obou obžalovaných spatřuje nalézací soud správně účastníky srocení, na němž dle rozsudkového zjištění bral účast větší zástup dělníků; sesejde tudíž na tom, dostavili-li se na poštovní úřad pouze sami dva s důvěrníkem S., a nelze o nich důvodně říci, že tam přišli jako jednotlivci, jak míní zmáteční stížnost. Námitka stížnosti, že se stěžovatelům nejednalo asi o to, aby byla četnická stanice jako taková rušena nebo ve své působnosti omezena, ani o to, aby ve svém trvání nebo ve své působnosti rušen byl poštovní úřad jako takový, směřuje vlastně proti případnému podřadění zjištěné činnosti stěžovatelů pod skutkovou podstatu zločinu dle § 76 tr. zák., a stejně je tomu i v příčině další námitky, jakoby nestačilo v témž ohledu domněle zcela ojedinělé zasažení do výkonu jediného poštovního úředníka, pouhá kontrola telefonních rozmluv četnictva, a jakoby konečně nebylo v rozsudku zjištěno, že odzbrojení mělo zahrnovati četnickou stanici jako takovou a nikoli pouze četníky jako jednotlivce. Přes to dlužno vzhledem k blízké souvislosti skutkových podstat dle §§ 68 a 76 tr. zák. námitkami se obírat, jelikož v nich spatřovati je zároveň námitku, jakoby dotčená rozsudková zjištění neodpovídala pojmu kladení násilného odporu vrchnosti ve smyslu § 68 tr. zák.; ostatně končí vývody zmáteční stížnosti námitkou, směřující výslovně proti odsouzení všech stěžovatelů pro zločin dle § 68 tr. zák., blíže arci neodůvodňovanou, že jednání stěžovatelů na četnické stanici není odporem proti úřadu. Námitky dlužno i s hlediska skutkové podstaty zločinu dle § 68 tr. zák. označiti jako bezpodstatné. Odzbrojení četnictva provedeno bylo dle rozsudkového zjištění tím způsobem, že když se byl do kanceláře četnické stanice vrhnul zástup dělníků, vedený S-em, vyzval S. vrchního četnického strážmistra Josefa L., aby mu vydal veškeré zbraně, kteroužto výzvu, když strážmistr odepřel tak učiniti, s důrazem opakoval, dodávaje, že jedná na vyšší rozkaz a že si za to odpoví;

že se zatím nahrnuli do kanceláře dělníci, takže stáli mezi strážmistrem L. a zbraněmi a že L., jehož odpor byl nemožný, svolil, vida nezbytí, aby zbraně byly odebrány; obžalovaný František K. odebral strážmistru L-ovi, stoje za ním, z tašky revolver; po podepsání stvrzenky odnesl zástup zbraně do místní továrny. O obžalovaném Janu K-ovi zjišťuje mimo to rozsudek zvlášť, že zakázal četníkům do 4. hodiny odpolední ven vycházeti a že strážmistru L-ovi bránil sepsati úřední hlášení o odzbrojování četnictva. V této činnosti obžalovaných, zejména v odzbrojení četnictva dlužno spatřovati kladení násilného odporu vrchnosti. Především nevztahovalo se odzbrojení na ty které četníky jako jednotlivce, nýbrž, jak patrně z výzvy, aby byly vydány veškeré zbraně, na veškeré mužstvo stanice jako celek a tím zároveň na četnickou stanici jako takovou. Výzva sama neplatila rovněž vrchnímu strážmistru L-ovi jako jednotlivci, nýbrž jakožto představiteli četnické stanice. Výzvou, uskutečněnou za okolností, shora dle rozsudkových zjištění blíže doličených, mělo býti a jejím provedením také skutečně bylo četnické stanici v její působnosti násilně překáženo, jí totiž znemožněno, aby zakročila dle potřeby a podnikla to, co podle předpisů a instrukcí měla učiniti, a aby byla také s to, dostáti svému určení a svým úkolům. Totéž platí o zákazu četníkům, vycházeti ven, a o zákazu strážmistru L-ovi, sepsati úřední hlášení. Prvým zákazem bylo četníkům bezprávně bráněno v možnosti volného pohybu, nutného zejména i k předsevzetí úkonů služebních, druhým zákazem bylo strážmistru L-ovi znemožněno učiniti zadost své povinnosti, která spočívala v tom, aby byl ony mimořádné události ihned hlásil svým nadřízeným úřadům k tomu cíli, by mohly učiniti příslušná opatření. Totéž platí zásadně v příčině obsazení poštovního úřadu. Rozsudek obsahuje v tom směru vedle skutkových zjištění, shora již uvedených ještě tato další zjištění: Obžalovaný Jan K. přišel na poštovní úřad a nařídil dělnické hlídce, která tam prováděla kontrolu, aby nedovolovala četníkům mluvit (telefonicky) s vojskem; obžalovaní L. a P. byli v kontrole poštovního úřadu vystřídáni jinými hlídkami. Rozsudek zjišťuje, že četnická stanice i poštovní úřad jsou umístěny na nádraží a že odzbrojení četnictva a obsazení poštovního úřadu následovalo bezprostředně za sebou. Uváží-li se dále, že obsazení pošty mělo, dle shora vylíčeného děje za účel mimo jiné, zabrániti, aby se četnictvo nemohlo dorozuměti s vojskem, pak nutno jako případný označiti rozsudkový závěr, dle něhož obsazení pošty a postavení hlídek na poštovním úřadě bylo jen pokračováním jedné a téže činnosti sročeného davu, k níž došlo za vedení téže osoby, důvěrníka S., za jejíhož vedení bylo sročeným davem odzbrojeno i četnictvo. Proto zjišťují rozhodací důvody o obžalovaných L-ovi a P-ovi správně, že kladli poštovnímu úředníku Rafaeli V-ovi při konání jeho služby odpor jakožto část sročeného davu a neméně případně dovozují i o obžalovaném L-ovi, že se účastnil sročení také v tom úmyslu, aby byla obsazena pošta. V obsazení pošty a postavení hlídek na poštovním úřadě spatřuje rozsudek vším právem kladení násilného odporu vrchnosti; úřad podroben byl těmito zřejmě protizákonnými opatřeními dozoru živlů, k výkonu podobného dozoru naprosto nepovoláných, a omezen ve svém styku s okolím, který neměl se nadále vyvíjeti podle povinnosti, pokud se týče pravomoci úřadu, podle jeho potřeby, nýbrž podle svémocné vůle těch, kdož úřad obsadili a obsaditi nařídili za tím účelem, aby se úřadování bralo v intencích jejich,

aby zejména četnictvu bylo znemožněno, ohlásiti události v místě se sběhnuvší četnickému velitelství v U., a dovolati se pomoci vojska. Násilné povahy nabývá toto kladení odporu vrchnosti i pokud jde o obsazení poštovního úřadu tím, že obžalovaní, předsevzavše dotčené činy jakožto část sročeného davu, jako účastníci sročení, uplatnili převahu masy za nimi stojící, čímž zaujali zároveň výhrůžné postavení vůči představiteli úřadu. Nesejde pak na tom, že činy ty předsevzali, jak zdůrazňuje stížnost, jen vůči jedinému úředníku a že šlo o ojedinělé zasažení do jeho úředního výkonu, neboť nehledě ani k tomu, že rozsudek nezjišťuje výslovně, že by byl na poště úřadoval v kritické době jen úředník Rafael V. samotný, směřovaly činy obžalovaných i pak oproti poštovnímu úřadu jako takovému a byl jimi chod úřadu rušen v celém jednom, za dané situace zvlášť důležitém oboru, totiž ve službě telegrafní a telefonní a to, jak patrně z rozsudkového zjištění, po jistou dobu, byť v rozsudku přesně neoznačenou. Přímo jen proti případnému podřadění činů obžalovaných pod skutkovou podstatu zločinu dle § 76 tr. zák. směřuje námitka stížnosti, dle níž není zjištěno, že obžalovaní jednali v předchozím dorozumění se shora jmenovaným S. a že zejména obžalovaní L. a P. jednali po předchozí dohodě s ostatními obžalovanými. Netřeba tudíž zvlášť doličovat, že podobné předchozí dorozumění, takováto předchozí dohoda není ani pojmovým znakem zločinu dle § 68 tr. zák. Právě mylným je však i názor stížnosti, jakoby pojmu kladení násilného odporu vrchnosti odpovídalo jen odírání něčemu, co vrchnost zařídila neb aspoň zaříditi zamýšlela; v přítomném případě prý však nebylo zjištěno, že ať četnická stanice či poštovní úřad vykonaly nějaká opatření, jimž mělo býti násilně odíráno, oba úřady nacházely prý se naopak vůči nastávajícím událostem ve stavu naprosto trpném. Námitka je, pokud jde o obsazení poštovního úřadu a zejména o výkon kontroly nad jeho telegrafní a telefonní službou, vlastně bezpředmětna, poněvadž tu směřovaly činy obžalovaných, odpor jimi kladený, přímo proti určité pozitivní činnosti úřadu, totiž proti obstarávání telegrafní a telefonní služby, poslednějši dokonce ve dvou rozsudkem přesně zjištěných konkrétních případech. Ale námitka je i právně bezpodstatná. Úmyslem odporu ve smyslu § 68 tr. zák. může býti dle slovního znění tohoto zákonného ustanovení také, aby bylo něco vynuceno nebo by jen jakýmkoli způsobem rušen byl veřejný pokoj. V poslednějším případě nemusí, v případě prvějšim pak ani namnoze nemůže násilný odpor směřovati proti nějakému pozitivnímu zařízení, opatření vrchnosti, které na ní naopak kladením násilného odporu teprve vynuceno býti má. Odpovídá tudíž skutkové podstatě zločinu dle § 68 tr. zák. i takové sročení, které směřuje k tomu, aby násilím překonán byl odpor se strany vrchnosti, proti níž útok čelí, teprve očekávaný neb i jen předpokládaný. V tomto případě mělo na četnické stanici vydání zbraní teprve vynuceno býti; proti tvrzení stížnosti, jakoby se byla i četnická stanice nacházela vůči stávajícím událostem ve stavu naprosto trpném, dlužno zdůrazniti rozsudková zjištění, dle nichž vrchní četnický strážmistr L. jednak na první výzvu k vydání zbraní, odepřel tak učiniti, jednak že teprve vida nemožnost odporu a nezbytí, svolil, aby zbraně byly odebrány. Jsou tedy veškeré námitky, jimiž zmateční stížnost odporuje ať již přímo ať nepřímě výroku, kterým obžalovaní uznáni byli vinnými zločinem dle § 68 tr. zák., bezpodstatny i netřeba zvlášť ještě doličovat, kterak neprávem dovolává

se stížnost i toho, aby jednání obžalovaných L-a, P-a a K-a na poštovním úřadě bylo podřaděno pouhé skutkové podstatě přestupku § 314, pokud se týče §§ 5, 314 tr. zák.

Jménem obžalovaného Jana K. brojí stížnost proti tomu, že čin stěžovatelův, v němž shledal nalézací soud jinak skutkovou podstatu zločinu dle § 83 tr. zák., podřaděn byl mimo to, pokud jde o případ Maxe B., také skutkové podstatě zločinu dle § 98 b) tr. zák. Stížnost dovozuje, že pohrůžka, o kterou se v tomto případě jedná, směřovala stejně jako vpád do příbytku k tomu, aby na B-ovi vynuceny byly zbraně, že tedy jde o společný cíl, o činnost jednotnou, tudíž jen o jediný trestný čin. Námitka je právně bezpodstatná. Stěžovatel uznán byl vinným zločinem dle § 83 tr. zák. v pěti různých případech vniknutí do cizího domu nebo do cizích příbytků a výkonu násilí na osobách majitele domu nebo držitelů příbytků těch. Výroku, jímž toto jednání stěžovatelovo bylo podřaděno rozsudkem skutkové podstatě zločinu dle § 83 tr. zák., stížnost neodporuje. Dle rozsudkových zjištění, jímž nebylo odporováno, liší se však výstup v příbytku (hostinci) Maxe B-a od průběhu děje v ostatních čtyřech případech velmi podstatně tím, že stěžovatel, když se B. na jeho výzvu, aby vydal zbraně, vymlouval, mu pohrozil, že se vykoná domovní prohlídka, a že bude zastřelen jako pes, naleznou-li se nějaká zbraň. Rozsudek spatřuje v těchto slovech stěžovatelových pohrůžku ublížením na těle, pronesenou v úmyslu, aby na B-ovi vynuceno bylo vydání zbraní, a způsobitou vzhledem k situaci, za které k ní došlo, vzbuditi v ohroženém důvodné obavy. Pojmu násilí ve smyslu § 83 tr. zák. odpovídají již pouhé akty svémoci a je zlý úmysl ve smyslu tohoto zákonného ustanovení vyčerpán již úmyslem, směřujícím k oněm aktům svémoci, pročez nalézací soud spatřuje správně skutkovou podstatu zločinu dle § 83 tr. zák., pokud jde o všech pět případů již v tom, že stěžovatel, vniknův s více lidmi, z části ozbrojenými, do cizího domu, pokud se týče do cizích příbytků a vyzývá majitele domu či držitele příbytků k vydání zbraní, při čemž poukazoval na převrat, revoluci a odzbrojení četnictva, vykonal tím na nich násilí za tím účelem, aby na nich vynutil vydání zbraní. Naproti tomu nemůže býti důvodné pochybnosti o tom, že zjištěné jednání stěžovatelovo u Maxe B-a daleko přesahuje rámec činnosti, vyplňující skutkovou podstatu zločinu dle § 83 tr. zák., a že i úmysl, kterým veden byl stěžovatel v onom případě, vynutiti na jmenovaném vydání zbraní pohrůžkou ublížením na těle, podstatně převyšuje míru zlého úmyslu dle § 83 tr. zák., úmyslu to směřujícího k pouhým aktům svémoci. Ani zmateční stížnost nevyslovuje vlastně pochybnosti v tom směru, že ono zvláštní jednání stěžovatelovo vůči Maxu B-ovi vyčerpává samo o sobě skutkovou podstatu zločinu dle § 98 b) tr. zák. Než stížnost mylně má za to, jakoby proto, že cíl pohrůžky byl totožný s cílem vniknutí do příbytku ohrožovaného, bylo veškerou činností stěžovatelovu u Maxe B-a a vůči němu pokládati za činnost jednotnou a přičítati mu proto, že dle mylného názoru stížnosti ona pohrůžka je již obsažena v násilí jako pojmovém znaku zločinu dle § 83 tr. zák., pouze tento trestný čin. Činností stěžovatelovou byly porušeny dva rozdílné statky právní, vedle práva na pokojné držení bytu, chráněného §em 83 tr. zák., také právo na sobní svobodu, požívající ochrany §u 98 b) tr. zák. Porušení každého jednotlivého z obou těchto právních statků zakládá samostatnou, na porušení druhého nezávislou skut-

kovou podstatu a nelze zejména důvodně říci, jak činí nepřímou stížnost, že zjištěná nebezpečná pohružka byla tu pouhým prostředkem k výkonu násilí ve smyslu § 83 tr. zák. Právem podřadil tudíž nalézací soud dotčené trestné jednání stěžovatelovo skutkové podstatě nejen § 83, nýbrž i § 98 b) tr. zák.

Čís. 661.

Pro pojem úředníka ve smyslu § 101, odstavec druhý a § 104 tr. zák. jest lhotečno, zda služební poměr úředníkův byl upraven smlouvou a byl provisorním, jen když se zakládal na veřejném příkazu a šlo o práce podnikané veřejnoprávním subjektem v zájmu veřejném.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1921, Kr I 540/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 7. dubna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem brání darů ve věcech úředních dle § 104 tr. zák.

Důvody:

Zmatečná stížnost obžalovaných uplatňuje číselně důvody zmatečnosti čís. 9 a), 10, věcně jen 9 a) § 281 tr. ř., dovozujíc, že není v tomto případě základního předpokladu skutkové podstaty zločinu dle § 104 tr. zák., která prý vyžaduje, aby jednající osoba byla »úředníkem« v užším slova smyslu, t. j. úředníkem definitivním; obžalovaný V. byl však pouhým kancelářským pomocníkem a B. provisorním civilním strážníkem, oba tudíž jen provisorní státní zaměstnanci, kteří se nestali a nemohli státi definitivními úředníky. Stížnost není odůvodněna. Správné jest, že subjektem zločinu dle § 104 tr. zák. může býti jen úředník, t. j. osoba úřední, kteráž, vykonávajíc svůj úřad, poruší své úřední povinnosti způsobem, v tomto § blíže naznačeným. Avšak úředníkem rozumí zde zákon dle definice, obsažené ve druhém odstavci § 101 tr. zák. každého, kdo mocí veřejného příkazu, přímo nebo nepřímou daného, jest povinen opatřovati práce vlády, ať jest pod přísahou čili nic. Za »vládní práce« sluší pak považovati všechny činy činnosti, jež se podnikají subjekty veřejnoprávními v zájmu veřejném. Patří sem tedy zřízení jak státní tak samosprávné, nechť náležejí do kategorie úředníků, podúředníků či zřízenců a nechť jde o služební poměr trvalý či dočasný, definitivní či provisorní. Nestačil by ovšem poměr založený na titulu soukromého práva, na př. smlouvě pachtovní (a contr. veřejného příkazu). V tomto případě jest zjištěno, že oba obžalovaní byli dozorčími orgány úřadovny pro potírání lichvy potravinami v Čechách, tedy zřízení státního úřadu, a to Antonín V. jako smluvní kancelářský pomocník policejní, Josef B. jako provisorní civilní policejní strážník. Oba byli ustanoveni ve službě písemným dekretem, opatřeni úřední legitimací a vzati do přísahy. Jako dozorčí orgánové měli povinnosti dohlížeti na zachovávání zásobovacích předpisů, stíhati lichvu, vyšetřovati zvláštní případy, jichž zjištěním byli pověřeni, majíce při tom právo vstoupiti do obchodních a provozovacích místností, zásobáren a nahlížeti do obchodních záznamů (§ 17 nař. vlád. ze dne 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n.). O výsledcích své